

dr hab. Agnieszka Łukaszewska, prof. UKEN
Instytut Sztuki i Designu
Wydział Sztuki
Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej
w Krakowie

Kraków, 15.09.2023

Recenzja pracy doktorskiej mgr Michała Mazura pt. „Malować malowanie”, zrealizowanej pod opieką promotora prof. Jacka Staszewskiego oraz promotorki pomocniczej dr Zuzanny Sadowej, sporządzona w związku z postępowaniem o nadanie stopnia doktora w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki, wszczętym przez Radę Dyscypliny Polsko-Japońskiej Akademii Technik Komputerowych w Warszawie

DANE PERSONALNE, KARIERA ZAWODOWA

Mgr Michał Mazur jest absolwentem Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie – studiów magisterskich oraz doktoranckich na Wydziale Sztuki Mediów. Obecnie jest zatrudniony na stanowisku dydaktycznym w Polsko-Japońskiej Akademii Technik Komputerowych w Katedrze Multimediów.

W swojej praktyce artystycznej i zawodowej zajmuje się filmem, produkcją filmową, reżyserią, montażem oraz postprodukcją obrazu filmowego. Posiada także doświadczenie jako projektant graficzny.

Mgr Michał Mazur pełnił także funkcję kuratora Galerii Pracownia w Perunie w Warszawie.

DOROBEK DYDAKTYCZNY I ARTYSTYCZNY

W swojej pracy dydaktycznej w Polsko-Japońskiej Akademii Technik Komputerowych przekazuje studentom swoje doświadczenia zawodowo-artystyczne, wspierając w procesie tworzenia filmów. To istotne, iż mgr Michał Mazur funkcjonuje na aktualnym rynku pracy w branży, posiada biegłą znajomość nowoczesnych narzędzi oraz oprogramowania, ale także łączy je z artystyczną wrażliwością.

Obszarem badawczym, w którym porusza się mgr Michał Mazur są multimedia i działania intermedialne.

Na swoim koncie posiada realizacje filmów dokumentalnych, edukacyjnych oraz artystycznych, projekty graficzne oraz realizacje w przestrzeni publicznej. Współpracował m.in. przy takich filmach jak: „W Królestwie Wielkiego Suma” – film animowany do kina 3D z ekranem 360° dla Multimedialnego Centrum Natura w Ostrołęce, 2016 r., „Tak daleko, tak blisko”, koordynacja produkcyjna, 2015 r., „W 526 dni dookoła Polski”, dla Muzeum Historii Polski, 2011 r. Pracował także przy projektowaniu oraz produkcji materiałów filmowych dokumentalnych i fabularnych, rozwiązań video-instalacyjnych do wystawy w Bibliotece Uniwersytetu Warszawskiego dla Muzeum Historii Polski „Zaczęło się w Polsce” w 2009 r. Wykonał projekt video-instalacji przestrzennej przed metrem centrum w Warszawie dla Narodowego Centrum Kultury Grafika, zaprojektował i wykonał produkcję filmową materiałów filmowych do instalacji IBIS – Interdyscyplinarna Bez Barrier Interaktywna Szkoła projekty, wykonał grafiki 3d do gry edukacyjnej dla fundacji Drabina Rozwoju, 2014 r., projekty graficzne do wystawy „NATO vs Układ” dla Muzeum Lotnictwa w Krakowie, 2009 r. i wiele innych. Interesującym doświadczeniem na liście osiągnięć mgr Michała Mazura jest postprodukcja obrazu do opery Czajkowskiego „Jolanta” w reżyserii Mariusza Trelińskiego, 2010 r.

Zajmuje się także malarstwem i rysunkiem, łącząc doświadczenie w pracy z obrazem video z obrazem analogowym, na płótnie. Prowadzona przez niego Pracownia w Perunie, była wpisana w program Nocy Muzeów i inne wydarzenia kulturalne Warszawy.

OCENA PRACY DOKTORSKIEJ

Praca doktorska mgr Michała Mazura pt. „Malować malowanie” jest dziełem intermedialnym. W jej skład wchodzi cykl obrazów wielkoformatowych na płótnie: „Niebieski 2020”, „Czerwony 2020”, „Brązowo-zielony 2021”, „Czerwony 2021”, „Czerwono-różowy 2020”, „Zielono-żółty 2021”, „Różowo-niebieski 2020”, „Brązowy 2022”, oraz „Zielono-błękitny 2022”. Formaty obrazów wahają się pomiędzy 150 x 210 cm, a 90 x 100 cm. Dopełnieniem jest performans na otwarciu wystawy - „Biały” i „Czerwony” oraz „Skupiska przedmiotów: czerwony, zielony, niebieski”, czyli instalacje złożone z grup przedmiotów codziennego użytku oraz elementów w trzech kolorach, a także obszerne

cykle monochromatycznych rysunków na kartkach oraz w szkicownikach. Wymienionych prac nie należy rozpatrywać osobno, lecz jako całość, instalację site-specific, związaną z miejscem ekspozycji – pracownią w budynku postprzemysłowym przedwojennej fabryki Perun w Warszawie. Ten kontekst jest szczególnie istotny i to on ukonstytuował formę pracy doktorskiej.

Doktorant szczegółowo opisuje historię pracowni w Perunie, z której korzystał od 2005 roku. Była dla niego miejscem pracy twórczej, w którym malował, ale także miejscem artystycznych spotkań, gościł w niej znanych artystów i otwierał ją dla zwiedzających, m.in. podczas Nocy Muzeów. Przez lata mgr Michał Mazur obserwował zależność miejsca, ludzi i sztuki. Można powiedzieć, że pracownia w Perunie stała się dla niego długofalowym eksperymentem i doświadczeniem artystycznym.

Doktorant zaznacza w pracy pisemnej, iż zorganizowana przez niego wystawa była podsumowaniem działań w pracowni i swoistym pożegnaniem miejsca, z którym był związany wiele lat. Budynki fabryki zostały przeznaczone do rozbiórki i wystawa jego pracy doktorskiej wpisywała się w towarzyszący demontażowi budynku nieład oraz dekadencją atmosferę. Swoim działaniem zamierzał upamiętnić historię pracowni-galerii i odwiedzających ją ludzi.

Mgr Michał Mazur zaznaczył w pracy pisemnej „Moje działanie ma charakter performatywny, interwenujący, poszukujący, gdyż praca z obrazem jest dla mnie doświadczeniem wielowymiarowym, wykraczającym dalece poza płótno malarskie, poza pracę z materialnym nośnikiem obrazu”. Tym samym akcentując konceptualną warstwę dzieła doktorskiego.

Aranżację wystawy i performans mgr Michał Mazur tworzył niejako tak jak obraz filmowy lub scenografię. Jego zawodowe doświadczenie w pracy nad filmem umożliwiło spojrzenie z innego punktu widzenia. Jak wyjaśnia w dysertacji „Swobodnie przechodzę pomiędzy obrazem malarskim a obrazem wideo poszukując tego samego koloru „tu” i „tu”. Kameralną, bądź przy pomocy farby, anektuję przeróżne doświadczenia. (...)”. Doktorant wykorzystał specyficzne przestrzenie dawnej fabryki, ich naznaczone przemijaniem materię zestawiając je z obrazami na płótnie. Kluczową rolę pełnią kolory, zaś artystyczna wizja autora, przełamując stereotypy, łączy pozornie nieprzystające do siebie światy, z wrażliwością wydobywając niezwykle subtelne aspekty obrazu. Pospolite przedmioty i motywy, zostały przez autora podniesione do rangi sztuki, dzięki niemu widz może odkryć w nich źródło wyrafinowanych doznań wizualnych. Plastikowe butelki, taśmy

klejące, czy ścinki płyt współtworzą w instalacjach szlachetne barwy i cieszą subtelnymi niuansami koloru oraz materii.

Obrazy nie są figuratywne, każdy z nich posiada zgodną z tytułem, wąską gamę kolorystyczną. Budują je głównie plamy i tonalne przejścia, a przedstawione na nich formy wchodzi w interakcje ze znajdującymi się w pomieszczeniach bryłami przedmiotów, m.in. z drewnianymi skrzyniami. Duży format obrazów pozwala lepiej zintegrować obrazy z otoczeniem, wpisać z zastaną architekturę.

Oprócz kolorów w obrazach istotną rolę pełni gest. Widoczne są ślady pędzla, szerokie, pełne ekspresji ślady odnotowują ulotny ruch artysty, tak, jak całość pracy zapisuje ślad obecności ludzi w przeznaczonym do wyburzenia budynku.

W rysunkach pojawia się figuracja, grupy postaci, a także odręczny tekst. Czasem użyte jest pojedyncze hasło, a czasem rozwinięty wątek, w którym litery budują rytmiczne materie. Dominują rozwiązania linearne, jednak rysunki, podobnie jak obrazy, buduje gest, ślad narzędzia i wynikająca z nich ekspresja.

Intrygującym i oryginalnym wątkiem, odkrytym przez mgr Michała Mazura jest zdefiniowana przez niego rola obrazu i sztuki w kontekście przemijania. Wydaje się, iż paradoksalnie wanitatywny kontekst w jakim powstawała praca doktorska, naznaczone zniszczeniem wnętrza fabryki, nie skierowały autora jedynie ku nostalgii i metafizycznym lękom. Obrazy zbudowane z rozpadających się materii wydają się być witalne i pełne energii, tym samym wskazując ich ponadczasowe własności.

Tu upatruję nowatorski aspekt pracy doktorskiej i autorską interpretację, odmienną niż w analogicznych, współczesnych poszukiwaniach artystycznych. Mgr Michał Mazur wypracował autorskie ujęcie podjętego problemu artystycznego; jego praca łącząca różne media funkcjonuje nie tylko w warstwie estetycznej, ale także pełni istotną rolę w warstwie społecznej i historycznej - wykonał artystyczną dokumentację miejsca oraz zjawisk, jakie miały na nie wpływ.

W załączonej dokumentacji przedstawione zostały obrazy wchodzące w skład dzieła doktorskiego, a także cały kontekst pracowni oraz budynek, w którym odbyła się wystawa. Projekt graficzny jest estetyczny i funkcjonalny. Zamieszczone reprodukcje pozwalają zapoznać się z materiałem instalacji, obrazów oraz ich detalami, jak i wnętrzami, w których zostały zaprezentowane.

W dokumentacji znajdują się także wcześniejsze prace doktoranta, a w pracy pisemnej pojawia się obszerny opis metod uprzednich działań, związanych z pracownią, co jest kluczowe dla wyjaśnienia podjętej przez mgr Michała Mazura strategii artystycznej.

Tytuł pracy doktorskiej „Malować malowanie” wydaje się niezwykle celnie i syntetycznie ujmować założenia doktoranta. Celem zapętlenia procesu twórczego jest pokonanie granic pomiędzy mediami, utworzenie dzieła intermedialnego funkcjonującego na wielu płaszczyznach i angażującego odbiorcę. Mgr Michał Mazur w komentarzu podkreśla wielowymiarowość swojej pracy artystycznej, wykraczającej poza „materialny nośnik obrazu”. Ważny jest dla niego aspekt psychologiczny i mentalny dzieła. Jego praca nad obrazem jest w pełni świadoma, a „malowanie” i „doświadczenie malowania” równie istotne i nierozdzielnie ze sobą związane. Proces twórczy wydaje się być tak samo ważny jak efekt końcowy, czy wręcz jego doświadczenie może być uznane jako cel.

W dysertacji mgr Michał Mazur klarownie zakreśla obszar badawczy, w którym się porusza. Umieszcza niezbędne odniesienia do poruszanych pojęć i zjawisk, przytacza nazwiska artystów podejmujących w swoich dziełach opisywane zagadnienia, choć ich objaśnienia są może zbyt lapidarne. Tekst stanowi głównie opis własnych metod pracy nad dziełami wchodzącymi w skład doktoratu. Należy jednak zauważyć, że jest on niezwykle szczegółowy, analityczny, ponadto świadczący o wysokiej świadomości, czy dojrzałości artystycznej, a także znajomości kontekstu kulturowego.

KONKLUZJA

Po zapoznaniu z pracą doktorską mgr Michała Mazura pt. „Malować malowanie”, zrealizowanej pod opieką promotora prof. Jacka Staszewskiego oraz promotorki pomocniczej dr Zuzanny Sadowej, oceniam ją pozytywnie.

Dzieło zrealizowane zostało na wysokim poziomie artystycznym, oparte zostało o biegłość wykorzystanego warsztatu intermedialnego. Mgr Michał Mazur wypracował autorskie ujęcie podjętego problemu artystycznego; jego praca łącząca różne media funkcjonuje nie tylko w warstwie estetycznej, ale także pełni istotną rolę w warstwie społecznej i historycznej. W tym kontekście stanowi istotny wkład w rozwój dyscypliny. Mgr Michał Mazur wykonał artystyczną dokumentację i analizę miejsca oraz zjawisk, jakie miały na nie wpływ. Doktorant posiada także niezbędną wiedzę teoretyczną dotyczącą poruszanego obszaru badawczego.

Na szczególną uwagę zasługuje charakter dzieła doktorskiego, jego wielowymiarowość. Bazowało ono na długofalowym eksperymencie artystycznym

związanym z działalnością pracowni artystycznej i galerii w budynku przedwojennej fabryki Perun, historii ludzi i miejsca.

Biorąc pod uwagę wszystkie wymienione powyżej uwagi potwierdzam, iż praca doktorska mgr Michała Mazura spełnia wymogi i jest zgodna z § 6 pkt 3 i pkt 4 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 stycznia 2018 r. w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzenia czynności w przewodzie doktorskim (Dz.U. z 2018 poz.261). Popieram wniosek o nadanie mu stopnia doktora w dziedzinie sztuki w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki, a także wnoszę o jego dalsze procedowanie.

dr hab. Agnieszka Łukaszewska, prof. UKEN

